

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

Qvæst. Vlt. De proprietatibus quantitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

Dices: punctum non est aliquid completum, sed incompletum, quamvis non includatur in linea ut pars, sed ut conditio necessario requisita ad copulandas partes: ergo quamvis linea non includatur in superficie, nisi ut aliquid copulans suas partes, tamen erit quid incompletum non secus ac punctum.

Probabile est lineam & superficiem non esse entia completa.

Respondeo, propter hæc posse probabilissime defendi oppositum conclusionis, nempe lineam & superficiem non esse veras species & completas quantitates, ut sic, quæ est ens completum. Negatur tamen consequentia, & disparitas est, quod punctum habeat tantum rationem termini copulantis, & propterea indirecte tantum habet reduci ad prædicamentum istius rei, cuius partes copulare debet. Linea vero, & superficies præter rationem termini copulantis, quem habent ut sunt indivisibiles, habent divisibilitatem quantitativam, ratione cuius ut tales sunt entia completa per se quanta, licet, ut indivisibiles, sint entia incompleta.

83. *Obiicies primò*: una species non includitur essentialiter in alia specie sibi opposita: sed linea includitur essentialiter in superficie, & utraque in corpore: ergo non sunt diversæ species.

Respondeo distinguendo maiorem: essentialiter, id est tanquam pars essentialis, transeat; quamvis hoc ipsum non sit certum, quia multi non adeo improbabiler tenent mixtum constitui intrinsece & essentialiter ex elementis, quæ tamen distinguuntur specie ab illo, & opponuntur ipsi: essentialiter, id est tanquam aliquid ex natura sua requisitum ut sit, nego maiorem, & similiter distinguo minorem.

Obiicies secundò: duæ superficies sunt penetrabiles, & idem est de duabus lineis: ergo non sunt quantitates. *Respondeo* distinguendo antecedens: si appliciter quatenus indivisibiles, nego: si quatenus indivisibiles, concedo antecedens, & distinguo etiam consequens: quatenus sunt indivisibiles, concedo; quatenus divisibiles, nego.

Linea superficies, corpus sunt species infinitæ.

Quæres utrum corpus, superficies, & linea sint species infimæ vel subalternæ. *Respondeo* cum communissima sententia, esse infimas, quia non habent sub se alias species.

Dices: linea curva & recta distinguuntur specie, sicut & superficies concava & plana. *Respondeo* negando antecedens, quia differunt tantum accidentaliter sicut homo albus & homo niger: eadem enim linea quæ est curva, potest esse recta, & e contra.

QVÆSTIO VLTIMA

De proprietatibus Quantitatis.

Prima proprietas Quantitatis non habere contrarium.

84. *Prima est* non habere contrarium, & hæc communis est ipsi cum substantia, & patet quia nulla est forma, per quam expellatur quantitas à suo subiecto: ergo non habet contrarium proprie loquendo. Probatur consequentia, quia contraria proprie loquendo nata sunt se invicem expellere ab eodem subiecto inhaesionis.

Secunda non suscipere magis & minus.

Secunda proprietas, etiam communis ipsi cum substantia, est non suscipere magis & minus: licet enim possit extendi, & diminui quoad extensionem, non tamen potest intendi aut remitti, sicut potest calor: neque enim sicut aqua dicitur esse magis & minus calida, ita homo dicitur esse magis aut minus quantus, saltem quoad intensionem. *Dices*: sicut ex eo quod plures gradus coloris essent in eodem subiecto, diceretur illud subiectum magis & intensius calidum; quare ex eo quod essent plures partes quantitatis in eodem subiecto non diceretur magis quantum quoad intensionem?

Respondeo, quia cum subiectum dicitur habere intensiorem formam, quando potest perfectiorem intensius effectum producere, aut quando forma communicat ipsi perfectiorem intensius effectum formalem. Sed ex eo quod quantitas maior, seu plurimum partium sit in subiecto, neque subiectum potest perfectiorem effectum intensius producere, ut patet, neque recipit effectum formalem perfectiorem intensius, non enim recipit alium effectum quam impenetrabilitatem, aut extensionem partium in ordine ad locum, sed eandem omnino impenetrabilitatem haberet à duabus partibus quam haberet à centum: ergo

quoad impenetrabilitatem non reciperet perfectiorem effectum intensius. Extensio autem maior in ordine ad locum non est perfectior effectus intensius, sed extensius, ut patet.

Tertia proprietas est esse æquale vel inæquale, & hanc dicit Philosophus maxime propriam, quia omni & soli convenit. Debet autem intelligi de æqualitate & inæqualitate in rigore, quam scilicet habent res in extensione partium impenetrabilium; alias unus calor dicitur æqualis alteri, & unus Angelus dicitur inæqualis in perfectione alteri Angelo.

Tertia proprietas esse æquale.

Quarta proprietas est habere positionem partium in ordine ad locum: quod debet intelligi de aptitudine, quam habet quantitas ad occupandum locum circumscriptivæ.

Quarta habere positionem partium in loco.

Quinta est esse mensuram, hoc est aptum ad certificandum de magnitudine molis alicuius.

Quinta est esse mensuram.

Sexta est esse divisibile in partes impenetrabiles.

Præter quas forte sunt alia proprietates, ut rarum & densum, asperum & lene: quamvis enim Philosophus non fecerit mentionem de illis, non propterea sequitur quod non sint, quia non voluit omnes eius proprietates numerare.

DISPUTATIO XV.

DE RELATIONE.

EQVOR hic ordinem Philosophi, qui prius tractare voluit de Relatione, quam de Qualitate, quod in præcedentibus multa dixerit, ad quorum notitiam valde conducere tractatus de Relatione.

QVÆSTIO I.

Quid sit Relatio Prædicamentalis huius Prædicamenti, & de variis Relationum divisionibus

1. *Relativa* sunt quæ referuntur & ordinantur ad aliud, & *Correlativa* sunt quæ ad se invicem referuntur, & ordinantur, ut Pater & Filius, duo similia inter se: illud vero, quo mediante formaliter relatum refertur, est relatio. Quia verò quædam sunt quæ necessario & ex natura sua ita referuntur ad aliud, ut non possint esse quin referantur & ordinentur, quia habent necessariam connexionem cum sua relatione, ut scientia refertur ad obiectum, potentia ad actum, creatura ad creatorem; quædam verò referuntur accidentaliter tantum, ita scilicet ut possint non referri, ut Petrus refertur per modum causæ ad Paulum & per modum similis ad Ioannem: Hinc relatio ut sic, potest dividi in relationem identitatem realiter suo fundamento, & in relationem distinctam realiter à suo fundamento.

Quid relatum, quid correlatum.

Rursus quia ex relationibus distinctis realiter à fundamento quædam sunt, quæ necessario surgunt posito fundamento & termino, & aliquo alio priori ad ipsas relationes, quod non sit actio productiva earum, ut est similitudo duorum alborum, & æqualitas duorum quantorum; quædam verò alia, quæ non necessario sic oriuntur, ut est unio materiæ ad formam; propterea relatio separabilis à fundamento potest dividi in relationem intrinsecus aduenientem, & extrinsecus aduenientem intelligendo per relationem intrinsecus aduenientem, illam quæ licet accidentaliter sit fundamento, necessario tamen sequitur ad aliquid prius, quod non sit actio productiva eius: & per relationem intrinsecus aduenientem illam, quæ accidentaliter etiam est fundamento, sed non tamè necessario sequitur ad aliquid prius, quod non sit actio productiva eius. Neque in hoc est aliqua difficultas præter illam, quæ est, utrum dentur huiusmodi relationes extrinsecus aduenientes, de quo postea.

2. *Nota secundò*, relationes communiter dividi in *transcendentales*, & *prædicamentales*. In explicatione autem membrorum huius divisionis mire dissentiant *Aristoteles*, *Caietanus*, quem sequitur *Fonseca*, *Combes*, *scen-*

Quid transcendentalis, quid prædicamentalis.